MAMLAKATIMIZDA IJTIMOIY-SIYOSIY VA MA’NAVIY SOHALARDA OLIB BORILAYOTGAN TADQIQOT ISHLARI

E.G.Tojiyeva
Guliston davlat pedagogika instituti
Ijtimoiy-gumanitar fanlarni o‘qitish metodikasi (huquq ta’limi) talabasi
D.Xolnazarova
Guliston davlat pedagogika instituti dotsenti

Annotatsiya: Ushbu maqolada ijtimoiy-siyosiy va ma’naviy sohalarda olib borilayotgan ilmiy tadqiqotlarning ahamiyati, ularning jamiyat taraqqiyotidagi o‘rni hamda zamonaviy yondashuvlar tahlil qilinadi. Shuningdek, O‘zbekistonda amalga oshirilayotgan islohotlar doirasida ushbu yo‘nalishdagi ilmiy izlanishlarning ustuvor jihatlari ko‘rib chiqiladi. Aynan ushbu yo‘nalishda olib borilayotkan islohotlar jamiyat taraqqiyoti uchun hamda xalqimiz uchun xizmat qilib kelmoqda.

Kalit so‘zlar: ijtimoiy siyosat, ma’naviyat, ilmiy tadqiqot, jamiyat taraqqiyoti, innovatsiya, islohotlar.

Bugungi globallashuv jarayonida ijtimoiy-siyosiy va ma’naviy sohalar jamiyat rivojining muhim omillaridan biri hisoblanadi. Ushbu sohalarda olib borilayotgan ilmiy tadqiqotlar nafaqat nazariy bilimlarni boyitadi, balki amaliy muammolarni hal etishda ham muhim ahamiyat kasb etadi. Ayniqsa, O‘zbekistonda so‘nggi yillarda olib borilayotgan keng qamrovli islohotlar mazkur yo‘nalishdagi ilmiy izlanishlarni yangi bosqichga olib chiqdi. Ijtimoiy-siyosiy sohadagi tadqiqotlarni aytadigan bo‘lsak, ijtimoiy-siyosiy tadqiqotlar jamiyatdagi ijtimoiy munosabatlar, davlat boshqaruvi, fuqarolik jamiyati institutlari faoliyati va siyosiy jarayonlarni o‘rganishga qaratilgan.

Bugungi kunda quyidagi yo‘nalishlar ustuvor hisoblanadi. Fuqarolik jamiyatini rivojlantirish, davlat boshqaruvida ochiqlik va shaffoflikni ta’minlash, inson huquq va erkinliklarini himoya qilish, gender tenglik va xotin-qizlar huquqlarini kengaytirishdan iborat. Mazkur yo‘nalishlarda olib borilayotgan tadqiqotlar qonunchilik bazasini takomillashtirish, davlat organlari faoliyatini samarali tashkil etish hamda jamiyatda ijtimoiy adolatni ta’minlashga xizmat qilmoqda. Ma’naviy sohadagi ilmiy izlanishlar ham shu qatorda rivojlanib bormoqda. Ma’naviyat jamiyatning axloqiy, madaniy va ruhiy asoslarini belgilaydi. Shu sababli ma’naviy sohada olib borilayotgan tadqiqotlar yosh avlod tarbiyasi, milliy qadriyatlarni asrash va rivojlantirishga qaratilgan. Asosiy yo‘nalishlar esa milliy va umuminsoniy qadriyatlarni uyg‘unlashtirish, yoshlar ma’naviy-ma’rifiy tarbiyasini kuchaytirish, axborot makonida ma’naviy tahdidlarga qarshi kurashish, madaniy merosni o‘rganish va targ‘ib qilish bu ma’naviyat sohasining o‘sishiga asosiy ustun bo‘lib xizmat qilmoqda.

Bu boradagi ilmiy tadqiqotlar jamiyatda sog‘lom ma’naviy muhitni shakllantirishda muhim o‘rin tutadi. Zamonaviy yondashuvlar va innovatsiyalar Hozirgi davrda ilmiy tadqiqotlar zamonaviy metodlar asosida olib borilmoqda. Jumladan: sotsiologik so‘rovlar va monitoring, raqamli texnologiyalar va ma’lumotlar tahlili, interdisiplinar yondashuvlar, xalqaro tajribani o‘rganish yanada rivojlanishiga sabab bo‘lmoqda. Ushbu yondashuvlar tadqiqot natijalarining aniqligi va samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Ijtimoiy-siyosiy tadqiqotlar yo‘nalishlari

Zamonaviy siyosiy tadqiqotlar quyidagi yo‘nalishlarga qaratilgan:

1. Siyosiy madaniyat. Fuqarolik faolligi va davlat institutlariga bo‘lgan ishonchni oshirish mexanizmlari.

2. Ijtimoiy tenglik. Jamiyat qatlamlari o‘rtasidagi iqtisodiy va huquqiy farqlarni kamaytirish strategiyalari.

3. Boshqaruv samaradorligi. Raqamli davlat (E-government) tizimining ijtimoiy munosabatlarga ta’siri.

Ma’naviy sohadagi tadqiqotlar mazmuni quyidagi yo‘nalishlarga qaratilgan:

Ma’naviy tadqiqotlar jamiyatning ichki ehtiyojlarini tahlil qiladi:

1. Milliy o‘zlikni anglash. Milliy qadriyatlarni global madaniyat bilan uyg‘unlashtirish.

2. Axloqiy transformatsiya. Transformatsiya davrida jamiyat axloqiy me’yorlarining o‘zgarishi.

3. Axborot xavfsizligi. Ma’naviy manipulyatsiyalardan himoyalanish va axborot madaniyatini shakllantirish.

Xulosa qilib aytganda, ijtimoiy-siyosiy va ma’naviy sohalarda olib borilayotgan ilmiy tadqiqotlar jamiyat taraqqiyotining muhim omili hisoblanadi. Ular davlat siyosatini takomillashtirish, fuqarolik jamiyatini rivojlantirish hamda yosh avlodni har tomonlama barkamol etib tarbiyalashga xizmat qiladi. Yuqorida keltirilgan tahlillar shuni ko‘rsatadiki, ijtimoiy-siyosiy va ma’naviy sohalarda olib borilayotgan ilmiy tadqiqotlar jamiyatning barqaror rivojlanishida hal qiluvchi ahamiyat kasb etadi. Ayniqsa, globallashuv sharoitida milliy manfaatlarni himoya qilish, fuqarolik jamiyatini mustahkamlash hamda inson huquqlarini ta’minlashda ushbu tadqiqotlar muhim nazariy va amaliy asos bo‘lib xizmat qiladi. Shuningdek, ma’naviy sohadagi ilmiy izlanishlar yosh avlodni yuksak axloqiy qadriyatlar ruhida tarbiyalash, milliy o‘zlikni anglash va madaniy merosni asrab-avaylashda muhim omil hisoblanadi. Zamonaviy innovatsion yondashuvlarning qo‘llanilishi esa tadqiqotlarning samaradorligini oshirib, ularni amaliyotga joriy etish imkoniyatlarini kengaytiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yixati:

1. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. – Toshkent: “O‘zbekiston”, 2023.
2. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O‘zbekiston strategiyasi. – Toshkent: “O‘zbekiston”, 2021.
3. Abdurahmonov Q.X. Ijtimoiy siyosat. – Toshkent: Iqtisodiyot, 2019.
4. Sodiqov A.S. Jamiyat va siyosatshunoslik asoslari. – Toshkent, 2020.
5. www.lex.uz – O‘zbekiston Respublikasi qonunchilik ma’lumotlari milliy bazasi.